

Galina Răduleanu se naște pe 9 martie 1933 la Bălți, în Basarabia, în familia preotului Boris Răduleanu. În urma ocupării Basarabiei, familia sa este nevoită să se mute în țară. Aici Galina Răduleanu își continuă studiile, însă instaurarea comunismului în România face ca parcursul acesteia în școală să fie unul anevoieios. Părâtă de o colegă de clasă din liceu, Galina este trasă la răspundere pentru detinerea unui jurnal în care își nota păreri considerate „dușmănoase” la adresa regimului. Este eliminată definitiv din liceu la 17 ani. Reușește însă să reia și să finalizeze studiile liceale în Lugoj și apoi absolvă cursurile Facultății de Medicina din Cluj. Este arestată pe 23 septembrie 1960 din Poiana Mărului, unde profesa ca medic și dusă la Brașov, apoi la Uranus. Avea 24 de ani. Tatăl său, Boris Răduleanu, era deja arestat din martie 1960. În urma procesului a fost condamnată la 7 ani de închisoare. În același proces sunt condamnați și tatăl, fratele și verișoara Galinei. Trece prin închisorile Jilava, Oradea, Arad. Este eliberată în 1964 și în prezent profesează ca medic psihiatru în București.

DR. GALINA RĂDULEANU

REPETIȚIE LA MOARTE

... din spatele gratiilor

Coperta:

Asign

Ilustrații:

Andrei Mănescu

Sursă ilustrații:

Fortul 13 – Jilava

Fostul penitenciar Râmnicu Sărat

Redactor:

Doina Jela

Studiu introductiv și note:

Alina Urs

DTP:

Valentin Dan

© Manuscris, 2017

Manuscris

Str. Negru Vodă 30
Pitești, Argeș, România

0774 651 257

edituramanuscris.ro

STUDIU INTRODUCTIV

Alina Urs

**MANU
SCRIS**
EDITURA

Pitești / 2017

STUDIU INTRODUCTIV

**Fata „Călătorului”
sau despre viața
Galinei Răduleanu¹**

„Închisoarea a fost o experiență de viață pe care nu o regret², îi spunea în toamna anului 1964 Galina Răduleanu unui coleg, după o vizită făcută copiilor bolnavi pe care îi îngrijeau împreună la spitalul din Păclișa. Povestindu-și fără mari menajamente viața, nu bănuia cu cine stă de vorbă: cel pe care îl credea a fi un simplu coleg medic, era, în același timp, „Matei Tudor“, informator de cursă lungă al Securității³. „Matei“ de la Păclișa avea să fie doar unul dintr-un lung sir de cunoștințe, colegi, vecini și prieteni apropiati care, pe parcursul a douăzeci și sase de ani,

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RĂDULEANU, GALINA
Repetiție la moarte... din spatele gratiilor /
dr. Galina Răduleanu ; cu un studiu introd. de Alina Urs.
- Pitesti : Manuscris, 2017
ISBN 978-606-94284-0-5
I. Urs, Alina (pref.)

821.135.1-94

¹ „Călătorul“ – numele de cod dat de Securitate uneia dintre acțiunile de urmărire informativă care l-au vizat pe preotul Boris Răduleanu, tatăl Galinei Răduleanu. Vezi Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității – ACNSAS, Fond Informativ, dosar nr. 210331, f. 11.

² ACNSAS, Fond Informativ, dosar nr. 329559, vol. 1, f. 4.

³ Ibidem, f. 25.

au furnizat sute de pagini de note informative poliției politice⁴, fără ca Galina să-i bănuiască o clipă. Intențiile celor din jur treceau cu desăvârșire neobservate de Tânăra femeie, care după eliberarea din închisoare avea „în cap doar mese-ria și călătoriile”⁵. În ciuda supravegherii permanente și cu mijloace variate, Galina Răduleanu își amintea, în vara lui 2016, că, pe tot parcursul perioadei comuniste, „habar n-aveam că sunt urmărită”⁶. Stupefacția trăită de ea după consultarea arhivelor Securității, a fost dublată de lipsa de reacție a celor care, cu câțiva ani înainte, întocmiseră detaliate dări de seamă cu privire la părerile, activitățile și preocupările sale. Din partea foștilor informatori n-a venit nici o explicație, nici un regret; unii erau morți de mult, iar cei care trăiau au refuzat cu obstinație să-și discute trecutul și să mai vorbească cu ea⁷.

Cum s-a scris „Repetiție la moarte... din spatele gratiilor”

Cartea de față datează din perioada în care Galina Răduleanu, eliberată de abia câteva luni, rememora, nu fără melancolie, anii petrecuți în detenție. Pe lângă discuțiile

⁴ Vezi ACNSAS, Fond Informativ, dosar nr. 211313, vol. 1-4, *passim*; Interviu cu Galina Răduleanu realizat de Alina Urs, 7 iulie 2016, București.

⁵ Interviu cu Galina Răduleanu, realizat de Alina Urs, 7 iulie 2016, București.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*.

STUDIU INTRODUCTIV

ce se iscau la muncă, uneori din senin, alteori provocate de „prietenii” informatorii, ea începuse și să scrie despre viața din închisoare. Tatăl ei, preotul Boris Răduleanu, care făcuse la rându-i detenție politică, îi spusese că, dacă nu va scrie, va uita⁸. Singură în cameră, în timpul care se scurgea între gărzile pe care le avea la spitalul de neuro-psihiatrie din Păclișa, lucra la însemnările sale, fără să știe nimeni. „Binevoitorii” din jurul ei nu au prins de veste, căci nu avem nici un indiciu care să arate că Securitatea ar fi aflat vreodată de manuscris. După doi ani, teancul de foi scrise cu stiloul a luat calea străinătății, în poșeta unei franțuzoace⁹. Femeia în cauză era căsătorită cu Leonid Mămăligă¹⁰ și tocmai făcuse o vizită în România. Aici a întâlnit-o pe cumnata ei, Xenia Mămăligă¹¹ (în volumul

⁸ Interviu cu Galina Răduleanu, realizat de Alina Urs, 12 februarie 2016, București.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Leonid Mămăligă (cu pseudonimul literar L. M. Arcade), figură proeminentă a exilului românesc în Franța, fratele Xeniei Mămăligă. S-a născut în 1921 la Vaslui, a studiat dreptul și filosofia la București, iar în 1946 a plecat la Paris unde și-a dat doctoratul în Drept. A organizat sau participat la numeroase ceneacluri literare, iar în 1966 a publicat *Poveste cu țigani*. A murit la Paris în 2001. Vezi <http://www.alternativaonline.ca/LMArcade.html> (29.08.2016).

¹¹ Xenia Mămăligă, prietenă apropiată a familiei Răduleanu și în relații de rudenie cu aceștia, s-a născut în 1922 la Lugoj și a urmat Facultatea de Chimie Industrială, profesând ca inginer chimist. A fost arestată la 31 august 1960 și condamnată la 10 ani muncă silnică pentru „uneltire”. A fost închisă la Uranus, Jilava, Arad și Oradea, fiind eliberată la 28.07.1964. Urmărită în mod asiduu de Securitate după eliberare, dosarele de urmărire informativă pe numele X.M. totalizează aproximativ 1000 de file. În prezent este călugăriță la Mănăstirea Diaconești, județul Bacău. După 1990 s-a implicat în publicarea predicilor și lucrărilor teologice ale preotului Boris Răduleanu și a

de față „Nina“), care fusese închisă împreună cu Galina, cele două fiind foarte bune prietene. Cu această ocazie, Xenia a profitat de vizita rudei sale și a rugat-o să transporte memoriile Galinei peste graniță. Din 1966 până în 1990, manuscrisul a stat pe raft, în biblioteca familiei Mămăligă din Franța. După Revoluție, Galina Răduleanu și-a recuperat „dosarul cu foi“, însă între ea și amintirile de tinerețe stătea acum o viață întreagă: „când o văd, o văd ca făcută de altcineva“. Au trecut iarăși mai mulți ani în care foile au stat neatinse, de această dată în chiar biblioteca Galinei Răduleanu din București. Inevitabil, „într-o bună zi, m-am apucat să le recitesc“, însă recitirea echivala cu retrăirea¹², iar manuscrisul ascundea câteva concluzii dureroase. După patruzeci de ani de la eliberare, cu naivitatea tinereții demult spulberată, unele colege din detenție i-au apărut într-o lumină cu totul diferită de cum le văzuse prima dată: devenise deodată limpede că nu bunătatea le determinase să se arate blânde și amabile față de Galina, ci povețele anchetatorilor ei, care urmăreau să o inducă în eroare. Astfel că textului inițial i-au fost aduse mici modificări de către autoare, menite să lămurească cititorul asupra păienjenișului de capcane confecționat de Securitate în centrele de interrogatori sau în penitenciare. Volumul a avut, deci, șansa remarcabilă de a avea anumite fragmente reinterpretate și descifrate de către însăși protagonista

poeziilor părintelui Ilie Imbrescu. Vezi ACNSAS, Fond Informativ, dosar nr. 161553, vol. 1-2, dosar nr. 161569 vol. 1-2 și dosar nr. 161515 vol. 1-2; Interviu cu Galina Răduleanu realizat de Alina Urs, 29 septembrie 2016, București.

¹² Interviu cu Galina Răduleanu, realizat de Alina Urs, 12 februarie 2016, București.

lui. Cu toate adăugirile autoarei, memoriile și-au păstrat ingenuitatea aproape neverosimilă a tinereții: „eram de o naivitate care friza prostia!“¹³. Un idealism inflexibil și exclusivist, flancat de o umbră de egoism specific vîrstei (pe care autoarea însăși îl recunoaște, în retrospectivă), zugrăvesc o lume a închisorilor politice căt se poate de pământeană: conflicte de tot soiul, dezbatere pe teme culturale sau gospodărești, prietenii solide, închipuite sau de-a dreptul fabricate, tertipuri de zi cu zi și probleme de sănătate covârșitoare.

Memoriile Galinei Răduleanu nu sunt lipsite de o candoare pe alocuri exasperantă pentru cititorul care și-ar dori ca fiecare „episod“ să se termine cu bine. Dar tocmai această naivitate desăvârșită a personajului principal dă măsura grozăviilor din spatele proceselor politice ale României comuniste.

Titlul cărții provine dintr-un veritabil laitmotiv al volumului, trăirile de ordin spiritual încercate de Galina Răduleanu pe parcursul anilor de închisoare fiind cele care au dat sensul deplin al experienței carcerale. „Acolo am avut o senzație de moarte a unei părți a existenței mele; cum se spune în creștinism, în momentul morții îți revezi toată viața. În închisoare am revăzut existența mea, destul de puțină, dar suficientă căt să îmi dea remușcări și păreri de rău. De asta am și spus că era un fel de repetiție, căci credeam că aşa va fi – și aşa va fi! – în momentul morții“, a explicat ea. În paginile de final ale capitolului „Eliberarea“, Galina era rezervată cu privire la viitor: știa de pe atunci că

¹³ Interviu cu Galina Răduleanu, realizat de Alina Urs, 7 iulie 2016, București.

sentimentul de „regăsire a eului interior și a lui Dumnezeu“ nu va fi lesne de păstrat în libertate¹⁴.

Viața înainte de închisoare: două refugii, o exmatriculare și un vis împlinit

Până când Galina a împlinit șapte ani, în familia Răduleanu s-a vorbit numai rusește. Trăiau în Basarabia și cu toții fuseseră educați și pe deplin obișnuși cu limba rusă. Dar abia ce a terminat clasa I, că „peste noapte“, Basarabia a fost cedată Uniunii Sovietice¹⁵, iar preotul Răduleanu a început demersuri desperate pentru a se putea refugia cu toții în România. Mezinul familiei, Mihai, avea atunci abia trei ani. Fugind cu ceea ce aveau pe ei, „chinuiți, băgați în niște vagoane de marfă“, erau în pericol să ajungă în Siberia: tatăl a fost acuzat de spionaj pentru NKVD, un neadeseăr care se putea dovedi mortal dacă nu izbuteau să convingă autoritățile române¹⁶. Micuța Galina a fost, și ea, terorizată la momentul trecerii graniței, dar din alte motive. Doamna Răduleanu ascunsese câteva bijuterii moștenite de la bunica ei în capul păpușii fetiței, iar copilul știa că ține în brațe ceva foarte important, ce trebuie păzit cu orice chip. În final, nimeni nu a controlat-o, păpușa a rămas neatinsă și cei patru au ajuns cu bine la Craiova.

¹⁴ Interviu cu Galina Răduleanu, realizat de Alina Urs, 29 septembrie 2016, București.

¹⁵ La 28 iunie 1940, în urma ultimatumului emis de Uniunea Sovietică, România a cedat acesteia Basarabia, Ținutul Herța și Bucovina de Nord.

¹⁶ Vezi ACNSAS, Fond Informativ, dosar nr. 210331, f. 29. Interviu cu Galina Răduleanu, realizat de Alina Urs, 12 februarie 2016, București.

Din acel moment, mama Galinei nu a vrut să mai audă niciodată în casă limba rusă.

Dar Boris nu putea sta deoparte: „tata era un luptător, împotriva ateismului, împotriva răului“¹⁷. În 1941, după ce trupele române au trecut Prutul, familia Răduleanu s-a întors și a luat totul de la capăt. La puțin timp după aceea, el fost trimis pe front ca preot militar la Cotul Donului, fiind în pericol să cadă prizonier. Când s-a rupt frontul, în vara anului 1944, Galina și Mihai erau rămași singuri acasă, iar vecinii se întrebau dacă să îi pună într-o căruță ca să îi salveze de tăvălugul trupelor sovietice. În ultima clipă, părinții au sosit de la București, și-au luat copiii și, profitând de statutul de militar al lui Boris, s-au urcat într-unul dintre trenurile care mergeau spre România. Pentru a doua și ultima oară, Basarabia a fost lăsată în urmă.

Galina a terminat patru clase de liceu la Lugoj, unde familia Răduleanu avea niște prieteni, iar din 1948 s-au mutat în București, tatăl ei fiind numit preot la o parohie din Chitila. În adolescență, cei doi frați, Mihai și Galina, aveau deja preocupări cu totul diferite. În vreme ce Mihai, viitor fizician, își petreceea vremea „cu suruburile“, Galina era cuprinsă de interesul pentru literatură. Își cumpărase chiar și o lanternă pe care o folosea pentru cititul clandestin, noaptea, sub plapumă, fără sătirea părinților.

Încă de mică, eleva Galina a avut un comportament „dușmănos“ față de regimul comunist. Pe când învăța la Liceul Gheorghe Lazăr din capitală, fusese foarte aproape de a fi închisă pentru... un jurnal. Educată de tatăl ei să

¹⁷ Interviu cu Galina Răduleanu, realizat de Alina Urs, 22 februarie 2016, București.

scrie despre ceea ce se întâmplă în jur, ținea în timpul orelor un caiet pe care își nota felurite păreri, inclusiv asupra unor teme politice. O prietenă de la școală, secretară UTM, sesizând ocazia de a se remarcă, a adus la cunoștința direcțiunii preocupările extra-curriculare ale colegei ei, prezentând și dovada: caietul cu pricina, pe care i-l furase. „Norocul” a fost, cum își amintește Galina Răduleanu, că s-a decis exmatricularea ei, dar nu și anunțarea Securității. În martie 1950, directoarea și inspectoarea școlară erau încă „pe stil vechi”.

La momentul eliminării din liceu, Galina era în clasa a 10-a... și nu mai avea nici o speranță. Căzuse „într-o depresie teribilă”¹⁸. Visa să fie medic, învățase la unul dintre cele mai bune licee din țară, iar acum singura ușă pe care o mai găsea deschisă era la o tipografie, unde s-a și angajat ca magazioneră. Acolo s-a împrietenit cu muncitorii, care, și ei, erau formați pe un calapod al lumii de altă dată. Însă fetei care vroia nici mai mult nici mai puțin decât „să salveze lumea” nu-i era de ajuns. Când totul părea pierdut, iar „comunismul părea veșnic”, cineva i-a dat tatălui ei ideea să declare că au rătăcit certificatul de absolvire a opt clase primite de la Lugoj. Zis și făcut! În anul următor, Galina a dat din nou examenele pentru trei clase de liceu și admiterea la Facultatea de Medicină din Cluj, unde a reușit. După un an greu, în care ziua de muncă începușe la ora cinci dimineața, a venit și decontul: s-a îmbolnăvit de TBC. Dar, în final, a răzbit, iar viața de cămin din Cluj a fost tot ceea ce își dorise: teatru, cărți, spectacole, audiuții muzicale.

¹⁸ Interviu cu Galina Răduleanu, realizat de Alina Urs, 22 februarie 2016, București.

După terminarea facultății, în 1958, a urmat un stagiu de un an la Brașov, iar apoi, din 1959, munca de medic de țară la Poiana Mărului¹⁹. Acolo începe și povestea acestei cărți. „Era un sat unde se mâncau alune, cartofi copți și mere”. Galina Răduleanu a fost primul medic stabilit acolo, într-o „perioadă de pionierat”. Pe cât de frumos era peisajul, pe atât de primitive au fost condițiile de viață, localitatea rămânând deseori fără telefon și curent electric. Comunitatea număra 4000 de suflete, oameni „frumoși, foarte puri, foarte credincioși”, care duceau o existență cu desăvârșire patriarchală: „64 de kilometri pătrați, pe înălțimi, era muntele și casa”. Un singur conflict a avut doctorița Răduleanu cu sătenii: localnicii refuzau vaccinarea copiilor, neînțelegând de ce trebuie făcută „injecție” unui copil sănătos. Abia după lungi dezbatere și chiar o amenințare cu amendarea, s-au lăsat convinși. Câteva luni mai târziu, i-au mulțumit, spunându-i că, iată, copiii „au început să se îngrașe”, pesemne că știuse ea ceva.

După un an în Piatra Craiului, pe 16 noiembrie 1960, a venit Securitatea.

„Problema legionară”

În fișele matricole penale, tată și fiică, Boris și Galina Răduleanu, figurează ca „legionari”²⁰. Acuzația a fost

¹⁹ Localitate din proximitatea masivului muntos Piatra Craiului, județul Brașov.

²⁰ Vezi fișele matricole penale din AANP, disponibile online la <http://biblioteca-represiunii.ro/> (mai departe AANP).